

ԵՐԵՐԾԱՐԹԻ
9
ՅՈՒՆԻՍ 1925
Հասցի:
Redaction
"LIPAVAN,"
BEYROUTH
- SYRIE -

ԵՐԵՅԱԲԹԻ
9
ՅՈՒՆԻՍ 1925

2wugh:
Redaction
LIPAVAN,
BEYROUTH
 - SYRIE -

Զ'հրասա՝տկուած ձեռագիրները ետ չեն վերադարձուիր

F. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 106

ԱՆԿԱՆ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ՔՂԼՔԼԻՆ ԱԶԳԱՅԻՆ

Աշխատակիցները պատասխանատու են իրենց ստորագրությունը

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻ ԳՇ. ԵՇ. ԿԻՐ. ՕՐԵՐԸ.

ԿԵԴՐՈՆԱԶԻԳ ԵՒ ԿԵԴՐՈՆԱԽՈՅՑ

Անունն է այն զբոսիկին զոր տիրա-
ն. Կարիկեան լայն բնձայած է. եւ հայ
երկ, Պանքան հայ հարուստները եւ բա-
րեգործական հաստատութիւններ զըր-
գոյլէն յետ, որ այնքան հարեկան է իր
պարունակութեակով, եւ կարծէ ամփոյն
գաղափար վը տալ ընթերցող հասարա-
կութեան որոշեց աղոթք չունին զբոյ-
կը մարդոջովին աչքէ անցնելու:

Եւ զայն. Կարիկեան ունձական հա-
կառնութիւնէ կամ որեւէ բարեգործա-
կան հաստատութեան ղեկաւորու նպա-
տակա չէ որ հրապարակ իր հանէ «Կե-
դրանաձիգ եւ կեդրոնախոյս», եւ ինչպէս
մտանք այդ մտայնութիւնը եւ մտանե-
լակերպը խունին. ինչ ինչ մտայնու-
թիւններէ տարուած, այլ բացորոշ
կերպով եւ լաւապէս փաստերու ու տու-
եաներու ըբախմտած կողմայ հրա-
պարակու հանրութեան ծանօթացնելու
այն երկու հակամարտ հոսանքներու
մտայնութիւնը որ զարկութիւն ունին Ա-
մերիկայէն սկսեալ մինչեւ Եւրոպայ եւ
ցիլպտանէ Պոլիս, եւ բնչահանրապէս բու-
լոր հայ զաղուծիներու մէջ:

Մին կողմէ ցրուել աշխարհի ամէն հովերուն, ամէն մէկ երկրի մէջ հաստատելով զազուկներ, ու զառնթալին կազմակերպութիւններով զպրոցներով երկեցիւով գոհանալ, և անոցմէ իջալ հրէականութիւն մը, ասոնք այն զոսակարարին կը վերաբերին որոնք ասորաբալ ծէած են հարուտ երկրներէս. որո մէջ և վաճառաշահ են. ծովեզերեայ քաղաքներու մէջ հաստատուած են, եւ իրենց զէրին համարուտ հանգիստ ու դիւրակոյտ կեանք մը ապահոված են իրենց գործերով կապուած են Արեւմտային երկրներուն հետ, Հայաստան երթալ, Ասիոյ խորերը՝ ծովէն հեռու եղ մը ապրել, աքաղաղալորի չափ ան տանել և դարձուրկի կեանք պիտի ըլլայ. ինչ որ երէք մտքեւրեուն անգամ չեն անցնոր ու ինչ միւտ դասաւորաբ որ կը բաղկանայ լսանութպաններէ, հողազարծներէ և գործաւորներէ զորոնք մզած են լիբից օճալու առուել տուելը և կալուածել ու հրավալ անասանելի կանանք մը կապրին զազուկներու մէջ, կողնն օր անալի երթալ Հայասան, ուր միտն ինանգիտ կրնալ ընել, լծուելու համար համարաբ աշխատանքի, վերանգնելու համար իր նախապետական օճալով, եւ նուիրուելու հայրենիքի Զվերայինութեան գործին :

Դեկտեմբար շրջանակները որոշեց իր
կազմին առնաստարակ քաղաքներները և
հայ հրեականությունից և կաղնիակիցներ և
անանյանից բաղադրված շատ և շատ
ներքև, երկար ատեն թորեցին «ժողով-
ուրդը սին յոյսերով, բայց ամեն բան
վերջը բոլոր պիտի զանախայ և հա՛ս քաշ
տիրող զառանալիքով մնաց իր անողո-
թիվ վրայ, իսկ ժողովուրդը վարեցաւ
հայապանի, երբ տեսաւ յառաջ եկած
այնքան յստեպ իրականութիւնը, երկրի
յառաջդիմութեան զարդացման աստիճ-
անի վրայս» :

Ինչպեսև ժողովուրդի մեծամաս-
նությունը այսօր մեկ նպաստով ունի այն
է գողթի Հայաստան,բայց կազմակերպ
ուած է և ձայն չունի, իսկ միևս փո-
քը զասակարքը աւելի զարդացաւ և
զօրաւոր կը հսկէ, կառաջնորդէ զէպի
անծանօթը՝ խոստում մնեցող կը չլցնէ
այլքեր, և կառաջնորդէ ո՛չ թէ ինչ ուր
խոստացած էր, ք՛նն ուր իր գործին կու-
շայ

Միւս կողմէ հայ բարեգործական
Հայաստանի խաղաղութին և զերաչի-
նութեան սկսելն է ի վեր, աւելն կողմ
Ժողովուրդը կը ողկուրէ մասնաւորօք

լամեներով և երկու տարիէ չէ վեր Հայաստանն ճամբարի ետեմ էլ միջնդուն դէպի արեւմուտք հակապաշարը կը զինդնայ հարիւր հազարաւոր սովիւնէր ծախսելով այս կամ այն նպատակին, իսկ շաւիկ բան հայրենիքինը կը մնայ սոսկ ուշ լամենը, քանի որ միջնու ածմ ոչինչ բրած է, և ինչ որ ցոյց կուտայ իրենց գործունէութիւնը Հայաստանի Սովիւթացումին ի վեր, չորս տարուան ընթացքին ծախսած են արտասահմանի մէջ՝ 192, 700 անդը. սովի իսկ 8475 ոսկի Հայաստանի տրամադրած են, որուն 5400 սովին 250 որբերու Հայաստան իրիշադրման է մէկ տարուան ծախսին յատկացումն է, իսկ 1400 սովի սովհաշներու զրկած են, և 100 սովի ալ անհապաստան որբերու:

Իսկ այս տարուան մէջ տրամա-
դրուած է իր 250,000 տօլարի տարե-
կան եկարուուէն 25 000 տօլար Հայաս-
տանի մէջ որբանոց՝մը չհեկու համար-
ե երկու կտակտան իր գործածէ իր նը-
պատական հայաստանի մէջ, եթէ այս-
քանն ալ չընեն, վտանաբար եկեա-
կաժուտները պիտի սկսէին նուազիլ,
քանի որ Հայերեքի վերաշինութեան
նմէ իրած է «խոշոր լաոք էջի արդարա-
ցնի» ր որովհետեւ խոսքերը գործուն
չեն համապատասխանի, իր հաւաքեն
հայերեքի անեւթով եւ կը ծախսեն
աշխարհաքաղաքադրութեան անուշով
սակէ ետք պէտք է որ հայ ժողովուրդը
լուտարանայ եւ ինքզինքն իր համարն,
պատմութեան ձգելով պատասխանա-
տունները ճշեւու գործը, Պէո Աղաթն
Ապագայն մէջ հրատարակած կտգով
անգամ ժը եւ կտգայ հաստատել այն
մտայնութիւնը որ եւինքն բարեքորմա-
կանի ՚հիմադրիները, որուն համաձայն
թախած են ազգը օտուէ այնպիսի դրա-
մադրութիւնով, որուն ստիգտով արե-
անն 25,000 գաղթականն ապրեցեն, ինչ
որ բարեքորմականի կէս միլիոն՝ տա-
րեկան մէկ միլիոն տօլար տոկոս ընտե-
լու համար նպաստելու է երկար տարի-
ներ. ուրիշ ետք կարող պիտի ըլլայ
15,000 գաղթականներ պահել . . . Մինչ
դեռ եթէ 130,000 տօլար արամադրուի
Սիբուարդի կամ Ցալայի քրանցքը չինե-
լու համար 15,000 գաղթականներ փրկը
ուած պիտի ըլլային առանց սպասելու
որ բարեքորմականի դրամադրուիւր 20
միլիոն տօլարի բարձրանար, որ հարկու
տարուան գործէ :

Մինչդեռ այս ջրանցքին բացել մը
տուն, պարտեզ, թրաքթոն եւ գութան
քին ընդհ. ծախսն էր 130,000 տուար, ու
մը 10,000 տեսեալին հող պիտի ոռո-
գէր եւ տարեկան եկաւուար պիտի բը-
նար, մէկ միլիոն: Այսպէս բարեգոր-
ծականի վարկները հարկեր հազարաւոր
տոկիկներ ապագային կերպով լը գործա-
ծեն, օտար պահշտններու մէջ լըցնելով,
եւ կ'ապստին որ տոկոսները շահանալով
ազգը վերեն: Ինչ անհասկնալի ստա-
յուն թէն, ինչ երեսնամիլիոն քաղա-
պարներ:

Պոզուս իւշպար լիաշա, Բարեգործականիկանի իտիսագահը Հ. Կերկ. պահագան և գրոյիկ ի ին ի պատասխան բաց իտմակ մը հրատատակած էք, որուն լատկանշական զիժերն էին թէ՛ քաւ-
 Բարեգործականը 2700 մըս ունէր որոնք 250
 լիլիք հայաստան, քաւ 900 անտ ա-
 ստոնք ալ 250ը պիտի լիլէ երբ կարգը
 աւարտի, և հաշիւը կը գոցուի թայց
 հոս կարելի է հարցում մը ընել, ո՞ր
 մնացին միւս որրերը որ 2300է կը հաւ-
 ճին ընտ ընէ հայաստանի երկրագործա-
 կան պահքան սպանով եւ օգտակար
 արտադրութիւն մըն և թայց քաւեգոր-

ոսկանք չկրնար Հ. երկր- պանքսյին
մասնակցի քանի որ նա դեռ չաճա-
բավին չէ Վճարած և անոր արժեթուղ-
թերը իւրաքանչիւր չէր ըսէ յարգիւի
Նախապահ, բայց ինքը բուսական կա-
րեւոր բաժինը որ արձանակած է- ինչ
պէս նաեւ ժողովին անդա մնիքը ոչ ոնց
կարողոյ, թիւնը կը նկեր, այս բաց նա-
մակի հրապարակու մէն է տաք, յաղագ-
Աստիւտ արք ինչի վրէ վրէ յաղագ Թե-
պաղապ» բարեգործականի սեղանառ-
բական զործերուն մասին, որ կը եղ-
բակացած թէ 5000 սակի չաճ և 19 000
սակի վնաս ըրած և, ունց արգարա-
ցուծը սխառ սկ կը թուէ

Պրն. Արտիկանն անուրանալի կը
ղանձ դեր Աթուպակիս ազգին ըրած կը
չը, երկր. պանթալի իրենց բաժիրը բե-
րելու համար, բայց հարց կուտայ թէ՛
նորն այդ դեր. աստեղապարտ ինչպէ՛ Սա
նասպիթի մէջ միլիոնէ՛ն աւելի դրամը
օտար աբիթիթիթիթի յատկացնեցած
է կ' չուղեր 100,000 ֆրանք յատկա-
ցնել հայ երկր. պանթալի ալմիթիդ-
թիթիթն որ անձնին միւթին չէր կ' զգար.
ձագրուեալն եղանակներու մաթին երկէ՛
հանդուցեալ կտակաւորութ. իւրաքանչիւր
լիւրը գերեզմանին մէջ կը չարժար. Մ օ-

Պն՝ Կարիկեան երկաթուղին կը խօ
սի այն խառաւիճեալուն վրայ ոչնչ
թաղիթի վրայ մնացած են ջրանցքներ
ոռոգելու առթիւ, եւ կ'աւելցնէ ձեր
այդ չմասնակցած Կուսգան ստորի
աղմուկի ափէջը բացած է հոյակա
ծին առջև - փոխառութիւն կ'ընէ. բայ
կուսայ րդիշ կուսայ, մինչ քաղաքո
ծակելը հայ դադթակաւին լուսնակեր
ըլ հաւաքէ, տարբեր կ'արտայայտեն
փոխ կուսայ եւ "տոյկապիւր կուսնի
իւ քապիւր Եւ կը թողու որ այդ պահ
իւ խոսին հետաւոր երբայրն ու անյր
իւսակաւները վշեղլին ծածած ուրիշին դու
ռը ավերակն քանան դաւառա՝ մը հայ
մուրալու համար։

Գրեն, Կարիկեանն իրանելով արժեք
Թուղթերով վրայ որոշեց ամառի գինը
միլիադանոս են կ'ընէ խօսքը լուրջ
Պօռոտ փառային թէ՛ Զոր ցայտարարու-
նաւածայն օտար առաջնանկարէ թղթե-
րու վրայ միայն կ'ընայ փոխադրութիւն
ընել բարեգործականը, բայց ձեզ ցա-
տարարութիւնը համարեցնէք ալ վը-
նաւ ալ ըրած է՝ որով կ'աւելնէք, զօր
լուծիւնը Հայաստանի պանքային փո-
խարութիւնը կտորաբաժնէ ուրիշնե-
րուն։ Մեծպէս հայկեանքի փոխառու-
թիւնը, որուն օգուտները պիտի վայել-
լենձեր երկազարդող զիւղաբնէ քաղկե-
սանը, կ'ստորաշատի ու օտար փոխ-
առութիւններէ միայն սեղանաւորակեալ
ճգճիմ հայկեանքով առանց նիգատի առ-
ութիւն թէ՛ անոնց գոյով թեւեւ հա-
մար հաւաքուած լուսմաները կը զլաց-
ուի իրենցմէ ոչ իրենէ նուէր, այլ նոյն
խիլ իրենէ փոխառութիւն։

Ե. Քեփելան

(Շարունակել)

ՄՏԱՑԱՆՔ

Արաբկյանի Աստղը . — Հանդիս
ամսորեայ Մեծաւոր Ահեւիի Արեւ-
բա զաւանդութեան, Յունիսի բիւր:
Հաւցեց . — փոսքաւկ բիւ 245 — Պիլ.
բիւրք 2

ՆՄԱԿԱՏՈՒՓ

Եօղոն—Օլուդ.—Տ. Սքահամ Բեյ,
Տ. Գալուսեան 150 դ. ս. :
Շնորհակալութիւն

ՃԻՊԷՅԼ. Պ. Յ. Շիբանցիսկի, աստղագետ
159 թ.:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒԻՐ

ՊԱՏՐԻԱՐԺԱՐԱՆԸ 2-ի ԿՐՆԱՐ,

ժԱՌԱՆԳՈՐԴ ԸՆԴԱՆ ԵՒ ՆՈՒԹԱԿԱՆ ԻՐԱՆՈՒՆԵՐ ՄԸ ԶՈՒՆԻ

Պատրիարքարանը, կ'ըսէ Վլադիմիր, հին տոհմը ինքզինքը կալ-
ածներւ հաճար ժառանգորդ նկատելով անոր մէկ մասը կը պահանջ
էր: Վերջերս Վաշտառախի վախճանեալ մեարտադիրներ լեւորեցին կա-
արուելուն առիթի ժառանգորդները Պատրիարքարանի ձեռքէն ազատ!
ու համար դատ բացած էին: Վաստղ վերջ ապէս կ'ընելէր յայտացի վճառ-
ի առեանին, որ կը վճռէ թէ պատրիարքաբանը չի կրնար ժառանգորդ
լալ եւ նոյն թախան իրաւունք չունի:

ԹՈՒՐԲԵՒՆԼԵՆ ՀԱՄԱԶԱՅՆ՝ԿԻՐԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄԸ

Մ. ԷԲՈՒՆՏԱՐԻՍ ԱՌԷՆԵՐ ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱՅ

Լշիկորի. Կե-Լշիկ Ռիշարդի, Նամարի պէյ Ե Մ. Լքարեմարիս
ստանակեցին իրենց վերջին բանակցու Յ/անն.ը Թուրքի, չիւլէն համա-
սնոթի թիւան մասին Համաձայնութիւն գոյացած է զլիւսագր կետերու
թիւ ու երկու օրինակ համաձայնագիր պատրաստուած է: Մ. Լքարեմա
ն իր պաշտանակիցներուն հետ Պոլիս, ու հնկէ Լթէնք կը մեկնէ, կտա
ստորութեան պորտիւլու անց զլիւսագր հիմերը, որանց վրայ Խորլի կգա է
ամաձայնագիրը կարացնել: Միեւնոն տուն պիտի ներգայացնէ ինուր-
իոյ նոր առաջ արկնէրը: Մ. Լքարիտ թիւ Լթէնքի մէջ համաձայնութի
ւնը ստորագրել տալէ յետոյ Պոլիս պիտի զննարգտնայ: Տար օր պիտի
եւէ իր աղէտութիւննր: Մ. Լքարիտարիս յայտարարած է իւր համա-
սնակիրը կտաւառած իրողութիւն մըն է:

ՔՂԻԻ ԵՒ ՄՈՒԾԻ ՄԷԶ

ԶԵՌԲ ԱՆՊՈՒԱԾ ԸՄԲՈՍՆԵՐ

Ինչի՛ն ըրիւ— Վշի՛ն ԼՂԷԹբա՛ֆ զիւղախու՛մբին վրայ յարձ սորդ չաօ
սորդձնէրէն Ը Է ի՛նչ Ազգա՛ն լլա՛հ եւ հո՛ւազարա՛ն թիկէրը հարող Ու՛շու
այ մեր Զոհա՛տնէրուն կող Դ ձեռք անցուած են Վոյնպէս Սո՛ւշի ցաւա՛յին
Ըբառ սեռանքն Գոսթի՛ եւ Ըհլքրի մէր Զսփոռնէրուն կող Դ ձեռք ան-
ւած են մեռա՛ծ վիճա՛լի մէջ:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԱԾ ԹՐԱԿԿՆ ԸՆԴՈՒԼԵԱՆՆԵՐ

«Եկա՛յմ գրի՛ Գլխայ իղթապնիրը կը գրեմ. ինուրք կտաարութիւնք Ի. Էրտամ գտեաւոց Զինվորացւո շնորհաբան ինան երկու ընդոճեալ ու Գնւմանայ Խալին քաղաքը Հաստատած Պէշկեստը շնորհաբան ալ 20 շնորհոց շարժում տալան մը յոննաբալած Կ. Ինչը. բազմաթիւ ընկթիւններ ալ տաւ շարժները բաժնէն ալ յոն մասին Խալին ալ տաւ շարժներուն մեծութիւնը ցոյց կու տայ թէ թուրքերը անգը. Պարսաբարտալին գէժ պոյքթթի Հոշալած են Խալին ինչիւն լուծում Կ.

ՏՐԱՆՍԴԱԿԱՆ ԾԵՐԱԿՈՑԸ ԿԸ ՎԱՍԵՐԱՅՆԷ
ՎԱՏԻԿԱՆԻ ԴԵՍՊՈՒՅԻՆԸ

Նախորդյալը հրահանով առնալիս զործոց պիտանել թեև իմամբ
 ոչ մ 168 ձույթով եւ հարկերի չափ վերագահող իմամբ վաւրացաց
 տակհանի քննարաններէն համար պահանջատէ պիտանել:

Պ. ՄԻԽՈՒԼԻՆԻ ԳԱՐՐԻԷԼ ԴԱՆՈՒՆՑԻՕԻ ՄՕՏ

Հոգւմ. - Գլ. Սուտղիկի Սաբաթոն ժեկնէջաւ եւրքաւի մ'օր հիւր պիտի
այ միտանուն բուն ստեղծ Վարդգիէջ Վանուեցի ի քով Գլ. Սուտղիկի
պեշտունին գլուխը անցնելէ ի վ'ր առաջին անշտմէ որ այցելու լին
տայ Գլ. Վանուեցի ի Եւ որուն քաղաքացիան կալուար Նշանուի լին
տրուի Ըստ հաւանական իջնիւտութի որ իրեն կախարարութի լինան կամ
բաւարարի մէջ պատանն մ'ը տրուի

ԼՆՈՒՆԻՄԻ 5 Հանդիմ.-կողմաբար թերեք որոշեց շնորհել Հայաստանի
սուրբ Հռափնչութեանց տըխ Յամենի գեղերը որ հիմնական ինչ պիտեսեւ եւ
զորքահան պալատներէն։ ժողովացած են

ԱՐԱՐԱՒԻԼԵՑ Եւսեբիոս-Տէրտուլիանոսի Գրքի Եւ Տիրիաքի Գրքի Զոհոյն Փոշե-
ոյ Հաշիյն ամբաստանող թեան պատճառաւ մահոյ տեղիստեղծարարեալ ճշի

[illegible]

ՅԱԶՈՒԿԻ ՄԱՆԱՄԱՆԵ
ՆԱԵԿԻՆԵՆԵՐԸ